

LABYRINT

LABYRINT

JAROSLAV RUDIŠ
KONEC PUNKU V HELSINKÁCH

**RUDIŠ
KONEC
PUNKU
V HELSINKACH**

Für Christine

Musí to být už blízko. Jdu po úzké lesní cestě. Tenkrát nebyla zalitá asfaltem, jen štěrk, bláto a na zarostlých krajích poházené obří osekane klády. Na stromech žádné turistické značky. Kdo by sem tenkrát chodil.

Zastavím na rozcestí, zelená a žlutá zahýbají do tmavého lesa, každá běží na jednu stranu. Stál tady ten kříž? Měl tenkrát Ježíš ulomenou hlavu? Červená pokračuje dál po asfaltce. Musí to být tímhle směrem.

Mám žízeň. Ze všeho nejvíc bych si ale chtěl zapálit, nebyl to rozumný nápad přestávat. Mohl jsem to nechat na někdy jindy, na nějakou jinou dobu. Jdu dál, les je zavalený tichem, jen někde v dálce slyším motorovou pilu a traktor.

Najednou šílený zvuk. Leknu se a uskočím do příkopu. Kolem se prožene pět cyklistů. Rychlá jednotka vosí armády, co sem spadla z Marsu. Svalnaté nohy monotónně ukrajují kusy cesty. Poslední jezdec secvičený pohyb naruší, když na chvíli přestane šlapat a plivne do borůvčí. Lesklá těla mizí v dálce mezi stromy.

Pořád si nejsem jistý, zda jdu dobře, je to přece jenom dobrých dvacet let. Mám sice v batohu mapu, ale jsem líný ji vytáhnout. Tenkrát jsme ji měli a stejně jsme zabloudili. Schovávali jsme se v lese a nikdy nešli po cestě. Příliš jsme se báli. Teď je to jedno. Přes asfalt přebruslil had. Užovka.

Jdu dál a poslouchám vítr, rozechvívá koruny stromů, skoro samé jehličnany, občas bříza nebo osika. Najednou dostávám

Copyright © Jaroslav Rudiš, 2010

Czech edition © Labyrint, 2010

ISBN 978-80-87260-17-3

strach. I tenkrát jsem ho měl, taky se to dalo docela dobře pochopit. Ale proč teď, když už o nic nejde? Když nehrozí, že by za každým stromem mohl být voják se samopalem a v křoví čokl s vyceněnými zuby. Hučí mi v hlavě. Vítr fouká a nakonec mě vyprovází na kraj lesa.

Jsem rád, že jsem venku. Rozhlížím se a myslím na přírodu kolem, na všechny ty staleté stromy. Snažím se uklidnit, že tady byly dlouho přede mnou a budou i po mně, že ty stromy jsou to, čemu se říká nekonečno. Hlavně si nutně potřebuju zapálit. Sakra. Krabička poslední záchrany, kde je?

Slunce mě najednou prudce pálí v očích. Dívám se na pozvolné kopce pohraničních hor. To je určitě Německo. Táhle ten kopec už musí být Bavorsko – neříkali jsme si tenkrát?

Jdu dál a rozhlížím se. Velká letní louka vlnící se ve větru jako hladina moře. Stodola, kde jsme kdysi přespali. Tady jsem měl svoji první holku. Nízký plot a stavení. Hrubě sekaná horská dřevěnice s ostře červenou plechovou střechou, pod malými okny pečlivě vyskládaná polínka. Na jižní straně satelitní anténa. Chalupa se leskne ve slunci, je opravená, vypadá jako z pohádky. Určitě ji teď na léto koupili lidé z města. Nikde nikdo.

Kráčím k chalupě, a pak ho uvidím. V ruce má kosu a seká trávu. Chvilí váhám, jestli je to on. Musí to být on! Zestárl, je víc nahrbený, ale to byl tenkrát přeci taky, levé rameno výš než pravé. Může mu být přes osmdesát, ale kosu drží v rukou pevně a jistě, stejně jako tehdy, když nám nabídl vodu, a jeho žena chleba, špek a pivo. Tráva si pod údery kosy lehá, jde na smrt docela klidně a odevzdaně.

Pak se hubený stařec uprostřed švihu zastaví. Narovná se, protáhne a podívá se do slunce. Rukávem kostkované flanelové košile si otře zpoceně vráscitě čelo, z kapsy montérek vytáhne brousek, plivne na něj a začne brousit.

A všimne si mě.

Díváme se na sebe. Docela dlouho. Vítr mu čechrá zbytky šedých vlasů, do rukávu si otře rty, levou rukou opřen stále o kosu. Má modré, trochu vybledlé oči a žluté polámané zuby. Shodím ze zad batoh. Pořád bych dal dva roky života za cigaretu. Nic neříkám, on také ne. Prostě se na sebe jen tak díváme. Přerostlá tráva se vlní a po silnici projede těžký nákladák plný dřeva.

Tenkrát léto končilo a teď teprve začíná.

Krabičky cigaret

Zapálí si, dopne bundu až ke krku, hodí do sebe prášek proti smrti a jde. Ulice je jako poušť. Fouká to a pod trubkami se převalují duny barevného listí. Větve a kmeny stromů jako holé šedé tyčky podpírají popraskaný strop tmavých mraků.

Ole chvíli přemýšlí, jestli vypnul sporák, a desetkrát se ujistí, že jo. Ani on, ani Pražák na něm nevařili celé měsíce, ale i tak pochybuje. Jde dál, listí pod nohama šustí a Ole se snaží rozpomenout, kdy si vlastně něco naposledy doma uvařil, ale vzpomenout si nedokáže.

V pokroucených trubkách nad jeho hlavou to hučí. Chvilku se mu zdá, že se ty trubky musí každou chvíli protrhnout. A pak mu přijde, že se mu protrhne asi hlava. Že ne nad ním, ale v něm nějak divně hučí. Nebyl by první, komu by v tomhle rozervaném městě hráblo. Tady to tak nějak prostě patří k věci.

Je na hlavní třídě. Mohl by vzít tři zastávky tramvají, ale rád ráno chodí pěšky. Navíc by nemohl kouřit. Když jde, tak chce kouřit. Jde, jednu ruku v kapse, v druhé cigaretu a dívá se na ostré špičky svých okopaných kožených bot.

Kolem profuní těžký nákladák naložený vykopanou hlínou a pískem. Jednu dálnici postavili už před válkou v kruhu kolem města a dělníci měli radost, že jim někdo dal po letech práci. I když je vzápětí nechal postřílet a pochcípát někde v Rusku, jako dědova bratra a taky jejich bratránka a určitě ještě někoho. A teď dělníci budoují další dálnici pod městem, aby z kruhu byl půlkruh. A taky mají radost, že mají práci, protože od té doby, co všechno obsadili Poláci, to tady za nic nestojí. Inženýři se chystají postavit ještě jeden tunel a přerážnout jeho město

jako pizzu. Nikdo už neví, jak dlouho jsou dělníci pod zemí zalezlí. Možná tři roky, možná deset, možná dvacet. A nikdo neví, jak dlouho tam ještě budou.

Inženýři vytáhli plány, dělníci kopli do země, ale všichni zapomněli na moře vody, na němž se tohle město vznášelo jako obří ostrov. A tak ji teď musí trubkami z podzemí hnát daleko za paneláky na kraji, aby se to na ně nehroutilo a město se nepropadlo. A aby se tam dole zase někdo neutopil. Proto betonují a ženou vodu nahoru za město a voda v trubkách hučí v létě v zimě. Říká se, že v tunelech prý mají velké kotle, které vodu ohřívají, aby venku nezmrzla.

Ole jde dál pod linkami trubek. Kouří a ví, že tady bylo kožešnictví, tamhle kadeřnictví a vedle malé ušmudlané potraviny s tetou v modrém plášti. Má před očima všechny ty krámky, co tu byly, a teď se tu místo nich tlačí butiky. Jde a mívá jednu z těch nových klidných nekuřáckých restaurací. Jde dál a město se napíná a skřípe. Ole si představuje, jaké by to bylo podívat se na všechno shora, zapomenout na město a vidět jen ty linky oranžových a modrých trubek. Vidět ty oloupané barevné žíly vyrvané z těla města na povrch tak, jak to dělají v nemocnici při operacích, když chtějí vytáhnout lidské srdce, aby ho vyměnili za jiné, jak to jednou viděl v televizi.

Mívá další z novostaveb, co vyrostla na místě malé, kdysi slavné fabriky na jízdní kola. Fabriky, co přežila všechny režimy až na tenhle inženýrsko-tunelový. Autem se tady dá výtahem dojet až ke dveřím bytu.

U jednoho vchodu stojí plešatý chlápek v šedém baloňáku a něco si fotí. Jsou to tři fleky od červené barvy, co na nové fasádě nedávno přistály. S trochu unaveným ksichtem chlápka se baví asi třicetiletá hezká čerstvá bioholka s čerstvým a hezkým biomimimem v kočárku, kterých je

teď jeho čtvrt plná. Neví proč, ale její čistá, nadupaná, ostře řezaná tvář mu připomene nový vlčí design bavovráků.

„Co když nám to příště hodí do okna?“ stěžuje si. Chlápek přikyvuje, nic neříká. Když mačká spoušť, křiví levou stranu obličeje.

Ole jde dál, zapálí si ještě jednu cigaretu a ví, že po ní ucítí jemný tlak na plicích, jako by mu někdo šlápnul na hrudník. Je rád, když něco cítí. Cestou do práce vytáhne vždycky tři. Někdy ho napadne, že jeho čas neurčují hodiny, ale cigarety. Krabičky cigaret. Kartony vyhulených cigaret jedné staré značky, která existuje od války. A když se ohlédne, nevidí za sebou hlavní třídu, ale hromadu prázdných zmačkaných krabiček od cigaret, na kterou se marně snaží vyšplhat slunce a prokousnout mraky.

Křižovatka. Ještě přejít široký bulvár, dát si bacha na tramvaje a už je tam.

Tohle je válka

Nejdřív zapne krásnou Italku, co si vzal na půjčku. Čeká, až se mašina nažhaví, a mezitím vykouří další cigaretu. Rozkašle se, pořádně, protože teď už ho na plicích netlačí, ale bodá. Dívá se na lahve za barem a přemýšlí, co doobjednat. A co už hlavně nikdy neobjednat. Třeba melounový bols, ten už asi nikdy. Banánový a pomerančový taky nejsou žádná hitparáda. Když to jednou zkoušeli omylem pít, žaludky jim vyskočily oknem na ulici a zachránila je až vodka s rajčatovým džusem. Že to dávno nevyhodil.

Pak se otevřou dveře, dovnitř vlétne trochu větru a Ole ví, kdo to je. V Helsinkách se zastaví párkrát za měsíc,

často jako první ještě před dvanáctou, kdy se oficiálně otevírá. Slyší, jak jde rovnou k baru. Poznal by ho, i kdyby byl slepý, podle těžkopádné chůze.

Sáhne Italce na bok. Má už správnou teplotu. Naplní páku dvěma porcemi kávy, zacvakne ji, přisune dva šálky a zmáčkne tlačítko. Pak se otočí a Franka pozdraví.

„Jak je?“

„Listopad.“

Ole ví, že kdyby byl srpen, Frank řekne srpen, a kdyby byl duben, řekne duben. Teď je ale listopad. Takže trochu depka.

Chvilí mlčí a Ole vidí, že Frank za poslední měsíce hodně zestárl. Kouty mu vyžraly pořádný kus vlasů, černé kruhy pod očima jako by mu někdo každé ráno obtahoval tlustým fixem. A ten pohublý obličej. Jako by ho nějaký vysavač uvnitř jeho hlavy čím dál tím silněji vsával do sebe. A pak ty jeho oči, nebo spíš jen trochu opuchlé štěrbin, za kterými je možné oči tušit. Věčně unavené bledé oči, protože Frank nespí. Už několik let. To všechno ty jeho experimenty.

„Vypadáš úplně hotovej,“ rozrazil ticho Frank.

„Já?“ řekl překvapeně Ole.

„Ty. Máš úplně šedivý vlasy, kamaráde. A seš taky pěkně pohublej v ksichtě. Jíš vůbec?“

„Jo.“

„Podívej se někdy do zrcadla... Úplně vyřízenej. Kruhy pod očima, vrásky, kouty. Všechno souvisí se vším. Skoro bych řekl, že nemůžeš usnout.“

„Kouty? Já? Nikdy jsem neměl kouty,“ přejede si Ole po vlasech a dívá se na Frankovy kouty a jeho bledý pohublý obličej.

„Nikdy neříkej nikdy. No jo, nikdo prostě nemládneme.“

„Co tvý dějiny světa, furt se valej?“

„Makám na tom,“ usměje se Frank, ale Ole ví, že to zas taková legrace není, že dějiny světa bloudící ve Frankově hlavě jsou jeho všechno a nic. Začátek jeho konce. „Už brzy to bude hotový. Ještě pár dní, nanejvýš pár týdnů.“

„To už říkáš několik let.“

„Dějiny světa nejsou prdel!“

A najednou se ozve velká tlumená rána. Země pod Helsinkami se zachvěje a skleničky v policích se na vteřinu s cinkotem políbí.

„Tohle je válka, ty vole,“ řekne Ole.

Odstřel v tunelu pod městem. Ole podle něj vždycky pozná, že je právě poledne. Nejen cigarety, ale i podzemní výbuchy mu vyměřují čas. Pustí muziku. Káva je dávno hotová. Vezme oba šálky a položí je na bar, jeden před sebe, druhý přistrčí k Frankovi. Mezi ně šoupne popelník, nabídne mu cigaretu a připálí.

„To se mi líbí. Normální je dneska nekouřit, ale tady se hulí. Kočárkům navzdory,“ řekne Frank a Gabi mu přinese snídani.

„Jedna dětská porce soljanky jako vždycky,“ řekne Ole a Frank něco zavrčí a do polévky si nejdřív nadrobí housku. Jí pomalu, každé sousto pofouká. Ole si všimne, jak silné a zdrsňelé má prsty.

„Bude zas nějaký kino?“ zeptá se Frank, když dojí.

„Dám ti vědět.“

„Tak já se zas nějak stavím. A koukej pořádně jíst, vypadáš fakt strašně,“ dodá Frank.

„Vlez mi na záda.“

„Dej mi vědět!“

„Jestli tě ty tvý dějiny světa nezavalej,“ zavolá Ole. Frank se otočí ve dveřích a odpoví: „Tak kdybysme se už nikdy neviděli, bylo to krásný.“

Ole vidí, jak k Helsinkám na kolech přijíždí Lena a Ul-

rike. Uhýbají znavenému Frankovi, který jim nešikovně stojí venku v cestě a dívá se dlouze do nebe, které na něj padá, jako by se v něm začetl.

Lena s Ulrike strčí kola do stojanů a Ole ani dneska neví, jestli s Lenou spal, nebo ne. Je mu to fuk, protože už toho všeho bylo prostě dost. Před časem se rozhodl, že na holky kašle, protože už ho nebaví pořád chodit do slepých uliček a hrát ty jejich pitomé hry. Všechno bylo pokaždé stejně špatně. Hlavně, aby si Lena zase nechtěla povídat, což bude. Bože můj, určitě jo. Kde se to v tomhle průsvitném typu holek bere? A proč se chtějí svěřovat vždycky jenom jemu?

Lena položí na stůl foťák a Oleho napadne, kolik těch úchylných fotek během týdne, co se neviděli, zase naložila. Obě si objednají kafe a soljanku, nic jiného taky dneska k jídlu není. A když Gabi kouřící talíře přinese a Ole před ně postaví dvě kávy, uslyší, jak Lena řekne: „Čím hezčí chlap, tím labilnější. Tohle nebrat.“

„Přesně, tohle maso nebrat,“ přitakává Ulrike.

Sakra, o jakém masu to zas melou? O něm? O Frankovi? Nebo si prostě jen tak samy sobě radí, jak se zase nespálit, a mluví o všech chlapech tak nějak obecně? Možná má Lena recht. Ale možná to platí i o holkách. Čím hezčí holka, tím labilnější. Tohle nebrat.

Ole je rád, že už ho holky nezajímají. Že po letech váhání, pokusů a omylů dospěl k tomuhle zásadnímu rozhodnutí, k nejzásadnějšímu ze všech rozhodnutí vůbec, že ho holky zajímat nebudou, protože si už nechce komplikovat život, protože se prostě cítí nejlíp sám. A jestli někdo může za všechny jeho průsery, a není to jenom on sám, což opravdu není, tak to jsou holky.

To rozhodnutí nebylo lehké, ale je rád, že to udělal. Ole navíc brzy zjistil, že bez holek se dá dělat tolik skvělých

věcí. Nemusí se třeba uklízet, protože nehrozí, že se u něj nějaká staví. Nebo chystat někomu snídani. Nemusí být pozorný, citlivý a chápavý, když bloudí v sentimentalitě a podrážděnosti těch jejich svatých nedotknutelných dní, co jim vadí, ale na které jsou zároveň tak hrdé. Nemusí být vnímavý, když se mu prostě nechce. Nemusí být vtipný a pořád někoho bavit, protože to holky chtějí po chlápku úplně nejvíc. Ale kde pořád ty fóry brát? Může být celé dny zticha. Může být protivný. Může nechat trenýrky i ponožky válet na podlaze v koupelně. Může kouřit v posteli a sedět na záchodě, jak dlouho chce, na nic nemyslet a číst si tam detektivky.

A ještě se dá bez holek určitě podniknout spousta dalších skvělých věcí, na které si teď honem nemůže vzpomenout nebo je ještě prostě neobjevil, protože to není ještě tak dávno, co se k nejdůležitějšímu rozhodnutí za poslední léta odhodlal.

Lena a Ulrike se na něho usmějí, pak k sobě nakloní hlavy a zase si něco tajnosnubně povídají, a nakonec si objednají pomerančový džus. Nejradši by je někam poslal, Helsinky přece nejsou holčíčí čekárna na to, až se v jejich životě něco stane. A tenhle typ holek pořád na něco čeká a nikdy se přitom nedočká. Obě jsou ale trochu kámošky a mají i své světlé chvílky. A tak se Ole usměje taky. Přinese jim džus a navíc trochu zmateně řekne, že je moc pěkný den, i když venku právě začíná pršet.

A holky se podívají, jako by spadl z Měsíce. Jasně, neměl to říkat.

Za oknem se Frank pořád dívá do nebe. Asi mu opravdu hráblo. Po kolejích se přežene stará československá tramvaj, co vypadá jako přerostlý sršeň a stejně tak i hučí.

Střepy

Ulrike sedne na kolo a zmizí v dešti. Pracuje v Muzeu moderního umění, v té nové betonové kostce v centru, co tam dříve stály tři paneláky s vyhlášenou cukrárnou a kde Ole pořád ještě nebyl.

Lena nikam nemusí. Pracuje jen občas, protože už asi pět let píše práci o vlivu ptačích motivů v mayské mytologii na německý expresionismus.

Půjčuje si kartu a jde ven k automatu. Vrátil se s krabičkou lehkých cigaret, ale nejde ke stolu. Sedne si přímo na bar. Ole si pro sebe řekne, ty vole, už to zase začne, proč pořád já.

A aniž si Lena něco objedná, nalévá jí rosé, protože už prostě ví.

„Můžu ti něco říct?“

„Když to nebude trvat dlouho.“

Nejradši by se vymluvil, že ho bolí hlava, jenže lhaní mu nikdy dobře nešlo.

„Tak si trhni.“

Napije se a na jeden záťah vytáhne polovinu skleničky.

„Leno, já jen, že tohle je bar a ne psychologická poradna...“

„Říkám, trhni si.“

„Já si trhnu, ale ty mi to stejně řekneš, protože už tě znám, a já se musím samozřejmě zeptat, proč pořád já.“

„Protože tě to zajímá.“

„Mě že to zajímá? Mě zajímaj úplně jiný věci.“

„A co třeba?“

„Prostě... všechno mě zajímá. Hromada jinejch věcí.“

„Čekám, až si vzpomeneš aspoň na jednu věc, co má nějaký smysl.“

Ole leští skleničku a přemýšlí. Muzika? Jeho staré filmy,

co pouští ve svém tajném kině? Holky, co byly? Detektivky? A pak si natočí šnyt, napije se, podívá se na ni a neřekne nic.

„Já nepotřebuju s ničím poradit, chci ti prostě jenom něco říct.“

„Ale proč pořád mně?“

„Protože tady nikdo jinej momentálně není.“

Neví, proč jí nikdy neřekne ne. Asi nějaká deprivace z dětství nebo co. Nebo tohle polámané město, co taky nikdy neřeklo ne a málem už párkrát zmizelo v prachu. Povídat by si s ním chtěl pořád i Pražák. On pořád něco žvaní, ale s ním si zase úplně nechce povídat Ole, protože to nakonec vždycky skončí u kuchařských receptů a Pražákových problémů se ženskými.

„Docela často si vzpomínám na něco, na co si úplně nepamatuju. Vybavuje se mi to jenom v takovejch tichejch náznacích a já vždycky musím dávat bacha, abych tu vzpomínku neztratila, abych ji vytáhla celou,“ začíná Lena, když před ni postaví druhou skleničku rosé. A Ole si v duchu řekne, panebože, v tichejch náznacích..., proč zrovna já.

Lena sedí na baru. Nohu přes nohu, pravou ruku nataženou přes stoličku vedle sebe, jako by někoho objímala, ale nikdo vedle ní neseď. Pak se napije.

„Táta měl bílej wartburg. Ten nejlevnější turistickéj model, akorát na ty naše cesty nahoru k moři a dolů do hor. Dneska vím, že to auto miloval víc než moji mámu, víc než mě. Párkrát jsem ho přistihla, jak s ním v garáži mluvil, když ho leštil jelenicí, no nekecám.“

Lena žene kouř z plic vysoko ke stropu. Ten šedivý paprsek je ještě tenčí než její štíhlé prsty a úplně nahore u stropu se prudce zlomí. Pak cigaretu típne, přesně v polovině, tak jako vždycky, protože má úplně ujetý po-

cit, že takhle to má pod kontrolou, není závislá a neumře tak brzo.

Ole leští skleničky, myslí si o tom svoje a nechce nic říkat. Ale pak mu to nedá a řekne, že to není nic zas tak zvláštního, že jeho táta wartburgu říkal Honecker. A že ho taky miloval jako nic na světě, a tak ho každý rok rozebral na součástky a zase složil. Že miloval i všechna další auta, co si koupil. Že láska k autům je asi nějaká podivná německá nemoc, co se šíří Evropou a celým světem jako zvláštní německý vir, co je nebezpečnější než ptačí a prasečí chřipka, ale že to snad nebude dědičné, protože jeho tahle nemoc třeba nepostihla. To všechno jí říká a trochu se u toho směje, ale Lena ho úplně neposlouchá. Ostatně jako vždycky.

Lena se na chvíli otočí a podívá se z okna. Pak pohladí hrbolatou zelenou vázičku s kytkami, které Gabi každé ráno odněkud přinese, a zem pod Helsinkami se neviditelně nadzvedne a pak si zase sedne, někde dole to tlumenně zaduní a skleničky na baru se zase na vteřinu políbí a Ole řekne kurva, už zase. Někde pod městem utrhli další kus skály, ale Lena si toho ani nevšimla a dál vypráví.

„Táta dovnitř koupil docela malý polštářky, ale on to nedělal pro nás, ale kvůli tomu autu z Eisenachu. Pořád opakoval: Ten dvoutakt má duši. Vedl si i takovej milostnej deník, zapisoval si spotřebu, ujetý kilometry a všechny města, hrady, zámky, co jsme navštívili, a taky, co jsme tam jedli, a hlavně, co papal náš wartas, kterému říkal Karl po dědečkovi, co byl učitel dějepisu a hulil taky jako dvoutakt a utopil se v Labi, když chtěl ukázat žákům, kde byl brod, kudy jednou přešel Karel IV. Byl jsi někdy v Tangermünde?“

„Cože?“

„Posloucháš mě vůbec?“

„Jo. Jasně. Jen prostě mám taky trochu práci, ale v pohodě, povídej dál,“ řekne Ole a myje hromadu sklenic od piva, co tu zbyly od večera.

„Tak byl, nebo nebyl?“

„Nebyl.“

„O nic jsi nepřišel. Máma mě tam donutila jet, abych viděla, kde děda umřel. Byli jsme tam asi pět minut, protože hrozně foukalo. Východoněmecká pampa. Prostě konec světa.“

„Ale taky Karel IV.“

„Historie se s koncem světa přece nevyklučuje. Dokonce s blížícím se koncem světa nabývá na pomíjivý významnosti.“

Ole si často není jistý, jestli jí úplně rozumí. Pomíjivá významnost, můj ty bože, to je celá Lena, pomíjivě přechytralá a nepomíjivě krásná, takže tím pádem trochu ztracená. A ty její baltský oči... Přikývne, jako že jasně.

Vlastně ani přesně neví, co to Lena celé ty roky studuje. Jestli to je historie, kulturologie, dějiny umění nebo filozofie. Ale možná to je tohle všechno dohromady, plus ještě určitě něco k tomu.

„S tímhle tvým pohledem je i tohle město, kde žijem, konec světa. A taky to vlastně je asi pravda,“ řekne nakonec Ole.

„Ale s mým příběhem, co ti vyprávím, tohle nesouvisí.“

„Jen jsem se pokusil taky zformulovat nějakou pomíjivě významnou myšlenku.“

„Já ti vůbec nerozumím.“

„To je v pohodě. Ty ses mě zeptala, jestli jsem někdy byl u Labe na místě, kde ho překročil Karel IV. Nebyl. Ale kdo byl Karel IV., trochu vím. Zas tak blbej nejsem.“

„Hele, zajímá tě vůbec, co ti tady vykládám?“

„Ale jo, furt.“

Ole roznese dvě hodně pozdní snídaňové soljanky a utře umakartové stoly, co sehnal ze staré školní jídelny. Lena si zapálí další cigaretu a on zase musí myslet na to, že pořád neví, jestli ji měl, nebo ne. Ne že by s ní chtěl spát, tenhle čekací snivě romantický model holek už má za sebou v několika jiných, ale vlastně pořád stejných vydáních, z nichž nikdy nic nebylo – ale z čeho taky bylo – ale prostě ho tahle otázka nějak trápí. I když si ji vzhledem ke svému rozhodnutí jít dál životem bez holek klást zakázal. Ale proč si to sakra nepamatuje? Možná má prostě strach, jestli mu vůbec funguje paměť.

„Větrat jsme mohli jen z kopce, nikdy ne do kopce, protože to zvyšovalo spotřebu a ničilo motor. Takže jsme se v létě jako magoři potili v těch stoupáních v Durynským lese, ale táta byl šťastnej, jak si Karl vesele šlape. A pak se to stalo.“

Za okny Helsinek duní staré poloprázdné československé tramvaje, kterým Oleho táta říkal Husákova pomsta, protože byly tak těžké, že zničily všechny koleje. A kapela Automat natočila kdysi stejnojmennou písničku. Tvrdý pouliční industriál, co spolehlivě ničil ušní bubínky. Město měkne v dlouhém, šedém dešti. Tři stárnoucí rockeri v rohu si objednali odpolední vodku. Ole se chvíli dívá na Lenina drobná prsa lehce se pohupující sem a tam a tam a sem pod volným tmavomodrým tričkem. Hladil je, nebo ne? Pitomá paměť. Jsou na tohle nějaký prášky?

„Posloucháš mě?“

„Jo, jasně, poslouchám.“

„Já jen, že mi čumíš na prsa.“

„Hele, co to je za blbý hry, tohle? Já už jsem všechny prsa, co jsem vidět chtěl, viděl, jasný?“

Na tenhle typ holek funguje jen protiútok, to je zažene do kouta. Ale jasně mu to nebylo ani trochu.

„Ted' bych se asi měla urazit, že jo?“

„Dělej si, co chceš, máš občanku, ne? Ještě jedno?“

Lena přikývne.

„Bylo to v srpnu. Rok 87. Dovolenková nálada, takovej ten moment, jestli víš, kdy si přeješ, aby se to zaseklo, aby to bylo napořád. Letěli jsme dolů, naše auto lehký jako plachetnice. Dívala jsem se z okna. Mraky na nebi, les, skály, starej mlýn a najednou rána a všechno se zastavilo. Jen ty mraky nahoře letěly dál, to mám tak nějak ještě před očima. Našemu Karlovi nedal přednost jinej wartas, stejnej bílej turistickéj model se stejnou enderáckou ro-dinkou uvnitř, jak jsem se dozvěděla v nemocnici. Moje máma má z tý bouračky v lokti pořád kousky skla. Říká, že ty střepy, kterých se nemůže zbavit a občas ji píchnou, že to je Německá demokratická republika. Její život v ní.“

A chvíli je ticho a město se rozpouští v dešti a po bulváru přejede další tramvaj.

„A co říkáš tvůj táta?“ ztuhne najednou Ole a zaparkuje před ní další rosé. Sleduje, jak pár kapek stéká pomalu po těle skleničky na stůl. Vezme do ruky popelník plný cigaret dokouřených jen do poloviny a dívá se do jejích velkých šedomodrých očí, co se lesknou jako dvě Baltská moře – i když Baltu jeho táta říkal Špekátý moře kvůli té spoustě tlustých Čechů, co tam dřív jezdili.

Lena neřekne nic. Zapálí si další cigaretu, kouřový pa-prsek se prudce napne ke stropu, praskne, rozplyne se. A ona si prohrábne dlouhé jemné vlasy. Úplně pomalu, toho si Ole stihne ještě všimnout, protože najednou jsou Helsinky plné lidí. Jsou tu Ramone, Tom a Cindy, všichni chtějí pivo a kafe a víno a taky Gabinu soljanku.

A Lena už na baru nesedí, její modrobílé staré kolo je taky pryč a Ole má najednou zničehonic na ruku husí kůži. Možná ale jen kvůli otevřenému oknu v rohu.

Jasně, hlavně se nedojímat, každý má v sobě nějaký problém, řekne si. Jde a okno zavře. Průvan dokáže být svinstvo, když vám táhne na čtyřicet.

Střepy a další střepy

Když Ole dlouho po půlnoci usne, rozbolí ho břicho. Zdá se mu o střepch bloudících rozeklanými ulicemi města, bloudících tepnami jeho těla a hledajících jeho srdce. Možná v sobě každý nějaké střepy má, určitě, alespoň mu to ve snu říká doktorka, k níž se svým bolavým problémem zajde.

Vypadá jako Lena a asi to i má být Lena. Prohlíží si jeho břicho, co kdysi bylo úplně ploché a vychrtlé, že si jeho máma myslela, jestli nemá tasemnici, a poslala ho na vyšetření. V poslední době se ale dole zakulacuje a hruškovatí, takže by asi nějakou tasemnici potřeboval. Tahle Lena má pod bílým rozepnutým pláštěm jen modré průhledné tričko a kalhotky a jinak nic. Ole se ve snu brání, panebože, říká si, nechci si nechat zdát něco o pitomém sexu s doktorkou, nechci vůbec žádný sex, chci se dozvědět něco o střepch ve svém těle. Snaží se to doktorce nějak vysvětlit, ale ta ho neposlouchá, něco mu vypráví, ale on jí nerozumí, hladí ho po břiše a osahává mu místa, kde střepy vylézají na povrch. Prohlíží břicho i hrudník hlavicí s ultrazvukem a na obrazovce nakonec Olemu ukazuje jen jeden velký střep v jeho neustále se nafukujícím břiše, najednou těch střepů je ale zase víc a všechny ve stejnou chvíli zabolí. A v ten moment doktorka už není Lena, ale Connie. A pak ani to, Ole vidí tváře dalších holek. Možná to jsou všechny holky, s nimiž spal nebo

chtěl spát. Se kterými byl a pak zas nebyl, které podváděl a které podváděly jeho. Všechny ty holky tančí divoce kolem něj a Ole si přeje, aby už mu daly konečně pokoj, a křičí, že už s žádnou holkou být nechce.

A nakonec se sen, co možná není sen, zastaví na tváři jedné malé holky, kterou neznal dýl než tři dny. Ole se potí. Cítí, jak její příběh je ten největší střep v jeho břiše, co ho bolí a pronásleduje od té chvíle, kdy ji viděl umírat. Cítí, jak řeže, jak narůstá, jak se dere ven. Je to k nesnesení, jak ho to pálí.

A nakonec nevidí ani tuhle holku, ale vidí svoji dceru, kterou neviděl rok, ale možná už to taky jsou dva roky nebo pět. Prostě od poslední velké citové války, kdy ji představil své tehdejší přítelkyni, snad Sandře nebo Kristin, a ona to nějak špatně vzala. Strašně to všechno pálí. V břiše, v krku, v něm.

Probudí se. Pálí ho žáha. Za to může to levné maďarské víno, co po návratu z Helsinek vypil omylem s Pražákem, který mu při tom přemlel další z průšvihů zase ze svého života. A Ole pak přemýšlel, jestli ho nevykopne, ať si najde jiný podnájem, protože Ole po práci potřebuje mít klid.

Podívá se na mobil. Jsou čtyři ráno. Ulicí se žene policejní auto a za ním hasiči. Blikačky vykusují do noci modré a oranžové díry, které hned zase zalévá černá barva.

Otře si zpocené tělo, popadne mobil a píše zprávu své dceři, jestli je v pořádku. Je jí sedmnáct, nebo už osmnáct, nebo ještě pořád šestnáct? Sakra, jak to, že neví ani tohle? Jaký je teď rok? Dobře. Klid. Teď je jí sedmnáct a brzy jí bude osmnáct. A spala už s někým? A není třeba v tom? A co vlastně dělá? Jasně, gympl. A jinak? A kdy že ji viděl naposled? Jednou za ním byla v Helsinkách. Vzala si dvě stovky, dala si kafe a zase odešla.